

...reëer vanuit eigenheid 2025/2026 – blok 3 – les 17

Thema les 17:

Vrij abstract schilderen op groot formaat

Inleiding: We zijn de voorgaande weken voornamelijk bezig geweest in ons intuïtieve (junk) journal.

Inhoud: Vandaag gaan we de kaft voor ons journal boekje maken. Tenminste als het werk niet te mooi wordt! In dat geval mag je iets anders meenemen om je boekje mee te kaften. Het formaat waarop we werken is 70 x 50 cm.

We beginnen met het zorgvuldig vastplakken van het papier op een houten paneel dat op de ezel staat. Gebruik voldoende schilderstape en plak het papier helemaal rondom af, zodat er straks een mooi, strak wit randje om het werk ontstaat. Dat kader geeft het geheel meteen een verzorgde uitstraling.

Daarna leggen we alles klaar wat we nodig hebben: flinke klodders van onze favoriete kleuren verf en – indien gewenst – inkt en koffie. Ook verschillende soorten kwasten en paletmessen liggen binnen handbereik, zodat we vrij kunnen experimenteren met diverse technieken en structuren.

We starten met twee soorten potlood: een grijze en een zwarte, een ervan is wateroplosbaar (de Stabilo All). Daarmee activeren we het witte vel. Dat activeren is belangrijk, omdat het papier dan niet langer maagdelijk wit is. Een volledig wit vlak kan intimiderend werken en je het gevoel geven dat elke eerste markering 'perfect' moet zijn. Door het vel meteen in beweging te brengen met potloodlijnen, verdwijnt

die spanning en ontstaat er ruimte om vrijer en intuïtiever te werken.

Samenvatting: Er is de keuze om vrij aan de slag te gaan of om volgens een specifieke volgorde te werken. Wel beginnen we allemaal met dezelfde eerste stap: het activeren van het doek. Daarmee doorbreek je het lege vlak.

De tweede stap verschilt per persoon. Je kunt ervoor kiezen om te starten met zwarte Oost-Indische inkt of met een donkere verf om eerst een basis van diepte aan te brengen. Door er eventueel wat water erover te spuiten, laat je de verf/inkt vloeien en ontstaan er mooie, organische overgangen. Als bepaalde delen té donker worden, kun je wat wit toevoegen om die plekken iets te verzachten en meer nuance aan te brengen.

Gebruik verschillende materialen om textuur mee aan te brengen. Werk met voldoende verf, liever te dik dan te dun.

Als ik het heb over dichtsmeren dan bedoel ik dat alle kleuren met elkaar vermengd worden waardoor de ondergrond qua kleur eentonig of modderig wordt. Modder ontstaat doordat er teveel contrasterende kleuren vermengd worden tot een nietszeggende grijs/bruine kleur. Probeer dit te voorkomen. Zorg dat er genoeg contrast en lucht ontstaat zodat het werk blijft ademen. Maak grote dikke lijnen en wissel deze af met dunne lijnen. Gebruik rondingen en rechte lijnen door elkaar heen op zo'n manier dat er iets spannends ontstaat. Droog je werk tussendoor zodat kleur gescheiden blijft.

Dikke, contrastrijke lijnen maken een bold/zeker statement. Ze komen krachtig en luid over en zijn goed zichtbaar vanaf een afstand. Dunne lijnen, bijvoorbeeld van potlood zijn alleen zichtbaar van dichtbij. Ze fluisteren als het ware. Ook met vormen kun je spelen. Twee gelijke vierkanten perfect uitgelijnd naast elkaar zijn niet zo spannend als een groot vierkant achter een kleintje. Een klein vierkantje bovenop een grote geeft ook weer een heel ander beeld. Een perfect strak vierkant komt naast een wollig vierkant heel anders over als naast een ander strak vierkant. Zorg dat je bewust wordt van wat vormen en plaatsing met elkaar doen. Wat doen kleuren en kleurwaarden? Een flets doek zal waarschijnlijk te weinig verschillende kleurwaarden bevatten (donkere en lichte kleurtinten) en daardoor op een afstand aan kracht verliezen.

Kleuren die niet op elkaar zijn afgestemd kunnen 'vloeken'. Als je meerdere kleuren gebruikt en niet zeker bent van de combi, mix dan een moederkleur door van elke kleur eenzelfde hoeveelheid in te brengen en deze met elkaar te mengen. Geef elke kleur die je gebruikt een beetje van deze moederkleur. Zo dragen alle kleuren dezelfde basis met zich mee waardoor de kleuren matchen.

Voorbeelden: In het werk bovenin – naast de titel – heb ik gebruik gemaakt van inkt, koffie, potlood en acrylverf. Eerst heb ik met potlood, inkt, koffie en acrylverf gespeeld en een flinke warboel gemaakt. Ik werk graag met willekeurige cijfers, letters, bogen, cirkels en soortgelijke vormen om niet in herhaling te vallen en om diversiteit te creëren. verder ben ik in dit stadium nog helemaal niet bezig met het eindresultaat. Uiteindelijk heb ik met witte verf de chaos getemd waarbij er een vorm van balans ontstaat. Dit werk oogt open en transparant. Het werk hier linksonder oogt een stuk zwaarder. Hetzelfde principe heb ik toegepast als bij mijn vorige werk, alleen dit keer heb ik de transparante achtergrond met inkt bedekt.

De afbeelding rechtsonder is eigenlijk hetzelfde principe maar dan met andere vormen gecombineerd met spuitverf, pastel en andere kleuren.

